

VERSLAG GOAB-KRING NOORD

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB Noord, die plaatsvond op 28 november 2023 van 10.00 – 12.00 (digitaal). Er waren 29 beleidsambtenaren aanwezig, 1 vertegenwoordiger van OCW en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Subsidie en tarieven
4. Voorschoolse zorgstructuur
5. In de etalage
6. VE in de gastouderopvang
7. Kleine kernen
8. Afsluiting

NIEUWS GOAB

Activiteiten GOAB ondersteuningstraject schooljaar 2023/2024

- 12 december 10.00-11.30: webinar 'zware' VE-groepen (min. 8 VE-kinderen)
- Update Handreiking inzet GOAB middelen (Q4-23)
- GOAB beleidsoverdrachtdossier ambtenaren (Q1-24)
- Bijeenkomst VE-aanbod asielpeuters (ws Q2-2024)
- Product Prijsopbouw VE (Q1-2024)
- Webinar rol VE in LEA (Q1-2024)
- Themabijeenkomst personeelstekort in de VE (Q1-2024)
- Product VE in andere contexten (Q20-2024)

Bijeenkomsten incl. inschrijving terug te vinden via www.goab.eu/agenda en producten terug te vinden via www.goab.eu/kennisbank.

Kamerbrieven juli-november 2023

1. 4 juli 2023 [brief](#) Programma Ontwikkeling jonge kind. Uitleg van het programma. Eerder al in vorige kenniskring benoemd, nu dus officieel. Is van toepassing op de 20 gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Inzet op voorschools en vroegschools en ouders. O.a. stimuleren ontwikkeling in gezin, gezamenlijke scholing voor pm'ers en leerkrachten, 2e beroepskracht vroegschoolse educatie en werken aan bereik.
2. 6 juli 2023 [verzamelbrief](#) OCW. Kamerbrief waarin stand van zaken rondom moties en onderwerpen betreffende het onderwijs staan beschreven. Zoals nieuwkomers onderwijs (over gegevensuitwisseling) en leerlingvervoer. Maar ook het inspectieonderzoek kwaliteit voorschools waarbij het gaat over versterken van structureel toezicht op de educatieve kwaliteit (i.p.v. nu signaalgestuurd). Ook de resultaten van de implementatiemonitor, zie verderop, staan in deze brief.
3. 15 september 2023: stavaza [herziening](#) kinderopvang financieringsstelsel. Het ministerie SZW geeft het nieuwe kabinet in deze brief een aantal opties en beslispunten mee om de herziening van de financiering van kinderopvang te regelen, mede op basis van de impactanalyses van o.a. de branches en de kennisnotitie van

SCP en CPB. Bijvoorbeeld over arbeidseis en over inkomensafhankelijke ouderbijdrage. Ook de relatie tot de financiering van peuteropvang en ve komt in de brief naar voren.

4. 19 september 2023: subsidie [Brugfunctionaris](#). In de recente nieuwsflits vanuit GOAB (met ook de bedragen SPUK GOAB) is ook informatie gestuurd over de brugfunctionaris subsidie in een brief die ook over schoolmaaltijden gaat. Schoolmaaltijden worden ook in 2024 gratis beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt in 2024 bijna € 52 miljoen beschikbaar gesteld voor extra brugfunctionarissen (scholen moeten subsidie aanvragen). De brugfunctionaris zet zich vanuit school in om de verbinding tussen school, thuis, zorg en ondersteuning te versterken. De subsidieronde gaat met enige vertraging per januari 2024 open.

5. 12 oktober 2023: Stand van zaken [School en Omgeving](#). School en Omgeving is een programma gericht op verrijkt aanbod voor leerlingen buiten schooltijd. Er is een nieuwe subsidieronde gestart per dit schooljaar. Deze brief gaat daarover.

6. 27 oktober 2023: Verdere [kwaliteitsverbeteringen](#) voorschoolse educatie. Deze brief gaat over Personeelstekort VE (Berenschot rapport), Gastouderopvang en VE, Structureel toezicht op kwaliteit VE (AEF rapport), Reactie inspectierapporten VE en LEA en tot slot reactie Rapport Onderwijsraad.

Ad 1: Rijk gaat pm'ers in opleiding ook formatief laten meetellen (voorlopig).

Ad 2: Er komt verkenning van VE in de gastouderopvang.

Ad 3: Scenario volledige toezicht door GGD voor VE wordt nader uitgewerkt.

Ad 4: Er komt een handreiking LEA en terminologie van artikel WPO 161 gaat wellicht veranderd worden, bijvoorbeeld naar 'om scholen te stimuleren een afspiegeling van hun wijk of gemeente te zijn' i.p.v. evenredige verdeling van leerlingen met onderwijsachterstanden. Daarnaast verkenning naar landelijke doelgroepbepaling VVE en aanpassing resultaatafspraken.

Ad 5. N.a.v. adviezen Onderwijsraad: deel oppakken door volgend kabinet en deel via gesprekken over doorgaande lijn.

7. [Kamerbrief](#) SZW 7 nov m.b.t. fiscaal max tarief 2024. Fiscaal maximum was verhoogd naar € 9,65 in 2024, maar politiek wilde meer, via amendement afgedwongen, dus nu verhoogd naar € 10,25 en via spoedprocedure per 1-1-2024 in laten gaan. VNG [adviestabel](#) ouderbijdrage peuteropvang is aangepast.

Onderzoeken

1. [Factsheet](#) Onderwijsinspectie: kwaliteit voorschoolse educatie 2022

De meeste voorscholen scoren volgens het waarderingskader van de inspectie voldoende tot goed, aldus het rapport. Wel zijn er kwaliteitsverschillen tussen de voorscholen. Deze uitkomsten verschillen niet van de uitkomsten in 2019. Vooral het pedagogisch handelen is goed. Verbeterpunten liggen op het gebied van het aanbod, het educatief handelen en de samenwerking, zowel met ouders als met basisscholen als het gaat om vroegschoolse educatie.

2. [Implementatie- en bestedingsonderzoek GOAB](#), slotmeting

Belangrijkste uitkomsten:

- 960 uur en pbm in VE vrijwel overal ingevoerd.
- Gemiddeld heeft een gemeente driekwart van de specifieke uitkering voor GOAB nodig voor het aanbieden van voorschoolse educatie.
- Er komt nog een extra meting naar de besteding, met name onderbesteding SPUK en inzet eigen middelen (Cebeon).

3. [Beleidsmonitor](#) Tel mee met Taal (TmmT): TmmT gaat over aanpak laaggeletterdheid onder volwassenen. Redelijk kritische evaluatie over 2020-2024 inzet TmmT. Respondenten zijn wel tevreden over verbeterde samenwerking en grotendeels over de kwaliteit. Het is echter onduidelijk of de maatregelen bijdragen aan een groter bereik onder volwassenen.

4. Themaonderzoeken Inspectie:

1. Publicatie landelijk rapport KO en landelijk rapport LEA/vve (inclusief themaonderzoek Resultaatafspraken vroegschoolse educatie): voor de kerst

2. Publicatie themaonderzoek signalen KO: voor de kerst

Ook terug te vinden via tweejaarlijkse nieuwsbrief Onderwijsinspectie (je kunt je hierop abonneren), zie:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/nieuwsbrieven/onderwijsinspectie-voor-en-vroegschoolse-educatie>.

5. Druk op de keten:

Naar aanleiding van signalen over toenemende wachtlijsten, toename zwaardere zorgvragen bij (jonge) kinderen en stijging van het aantal kinderen met een migratieachtergrond, uit AZC's en kwetsbare gezinnen, hebben de ministeries van VWS, OCW en SZW besloten een onderzoek uit te zetten naar de druk op de keten van kinderopvang, basisonderwijs en zorg. Doel is zicht te krijgen op eventuele belemmeringen en onderliggende factoren. Berenschot is gevraagd het onderzoek uit te voeren. Q4 2023 kwantitatief rapport gereed, eindrapport in 2024.

6. **Personeelstekort in ve**. Uit het onderzoeksrapport blijkt dat circa een derde van de kinderopvangorganisaties die VE aanbieden, aangeeft een personeelstekort te hebben bij de uitvoering van VE. Dit is een kleiner aandeel tekorten dan in de kinderdagopvang en buitenschoolse opvang. Werkgevers in West-Nederland hebben het meeste last van het personeelstekort in VE. De verwachting is dat het tekort aan personeel in VE de komende jaren zal groeien als gevolg van:

- * Te weinig geschikte kandidaten;
- * Landelijke kwalificatie-eisen voor VE;
- * Aanvullende kwalificatie-eisen vanuit gemeenten;
- * Uitstroom van personeel;
- * Meer vraag naar VE.

Circa een derde (30 procent) van de kinderopvangorganisaties geeft aan een personeelstekort te hebben bij de uitvoering van VE. Daarmee ligt het aantal organisaties met personeelstekorten bij VE in lijn met tekorten die eerder werden gerapporteerd over de peuteropvang (33%). Het aantal organisaties dat personeelstekorten rapporteert is lager dan bij de kinderdagopvang (54%) en de buitenschoolse opvang (76%). Werkgevers in West-Nederland (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland) hebben vaker (36%) een personeelstekort dan werkgevers in het zuiden (21%) of noorden (27%) van Nederland.

Overig

1. **Briefadvies Onderwijsraad**: oproep Onderwijsraad aan Kabinet om in te blijven zetten op VVE; positief over de doelstellingen van het Programma Jonge Kind.

2. Jaarlijkse **vragenlijst** Inspectie rond vve en LEA; college moet akkoord gaan. Jaarlijks vullen gemeenten een vragenlijst in over hun taken voor de Lokale Educatieve Agenda en de voor- en vroegschoolse educatie. Door de regeling gegevensverstrekking verandert hier iets in. Vanaf volgend jaar moet het college van burgemeester en wethouders de ingevulde vragenlijst vaststellen. Daarna stuurt de gemeente de vastgestelde vragenlijst voor 1 april naar de inspectie.

3. **Lerende dialoog**: Dit najaar start de Onderwijsinspectie een lerende dialoog met 20 gemeenten over het thema de Lokale Educatieve Agenda. Met hen gaat de Inspectie in gesprek over hoe zij invulling geven aan dit jaarlijkse overleg. Het doel van het instrument lerende dialoog is, in het kader van stimulerend toezicht, om succesfactoren en eventuele knelpunten binnen de gemeente te achterhalen. En om ervaringen van

verschillende gemeenten bij elkaar te brengen. Vervolgens gaat de Inspectie deze opbrengsten via een rapportage of webinar delen met alle gemeenten. De betreffende gemeenten zijn al door Inspectie benaderd.

4. D-score. Tot voor kort werden van jonge kinderen alleen lengte en gewicht overal enigszins gelijk bepaald. Voor de algemene ontwikkeling van kinderen was geen duidelijke scoringsmethode. De door TNO ontwikkelde Development Score (D-score), die door de World Health Organization (WHO) als meeteenheid is geaccepteerd, brengt daar verandering in. Met de D-score is het mogelijk om in één oogopslag de sociale, cognitieve en motorische ontwikkeling van jonge kinderen inzichtelijk te krijgen.

5. Regeling onderwijskansen voor het VO. Waren voorheen de leerplusarrangement gelden. VO systematiek gaat op die van PO lijken (onderwijscores).

6. Handreiking tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen. Deze handreiking is een toelichting op de Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs.

SUBSIDIE VE

Uit het eerder aangehaalde implementatie en bestedingsonderzoek GOAB blijken grofweg twee soorten subsidiestructuren voor VE:

- koptarief (vergoeding aan aanbieders boven fiscaal maximum)
- vaste prijs per peuter

Daarnaast zijn er allerlei combinaties met groepssubsidie en activiteitsubsidie.

GOAB ondersteuningstraject krijgt veel vragen over de prijsopbouw en gaat hier begin volgend jaar een product voor schrijven. We blikken met de aanwezige gemeenten kort terug hoe dit voor subsidiejaar 2024 is gegaan.

Reacties gemeenten

Vrijwel alle aanwezige gemeentes geven aan geen wijzigingen in de subsidieregeling te hebben doorgevoerd. Verder komen de volgende reacties:

Binnen een van de gemeentes bestaat er een inspanningsverplichting voor de Friese Taal. Dit lijkt goed voor ontwikkelde peuters, maar niet goed voor taal zwakke peuters. In de loop van 2025 zal dit worden gemonitord. Binnen een andere gemeente is een nieuwe subsidieregeling i.v.m. 'achterstallig onderhoud' waardoor een niet werkbare situatie was ontstaan. Het 3^e en 4^e dagdeel is niet meer volledig op kosten van de gemeente, hier wordt een eigen bijdrage gevraagd. Welk effect dit heeft wordt gemonitord en eventueel herzien. Ook is er een wijziging voor kleinere organisaties; er is een bedrag per peuter ook al is er maar 1 peuter in de groep. Tot slot is er een kleine subsidie voor kleuters met ontwikkelingsvoorsprong.

Weer een andere gemeente geeft aan het WKO tarief te hanteren en een aanvullende kwaliteitssubsidie te verstrekken.

In weer een andere gemeente wordt VVE op 70 a 80 % van de locaties aangeboden, verspreid in alle kernen van de gemeente. Het aanbod is in de reguliere peutergroepen, niet i.c.m. 1-2 jarigen. Er is een vast bedrag ongeacht het aantal peuters. Doordat er aan zoveel eisen moet worden voldaan, ontstaat er weerstand, daarom een garantie ongeacht het aantal VVE peuters.

Voor de nog te schrijven handreiking worden de volgende tips meegegeven:

- overzicht van verschillende vormen van bekostiging VE met de voor- en nadelen
- uurbedrag voor pedagogisch beleidsmedewerkers
- informatie over een passend tarief waar alles in zit
- hoe om te gaan met eventuele extra kosten voor niet zindelijke peuters
- hoe om te gaan met groepen met veel VVE peuters
- hoe om te gaan met de component huisvestingskosten
- hoe om te gaan met anderstalige peuters
- kostprijs opbouw: welke kosten zijn nodig voor peuteropvang/VVE? PM'ers, materialen, huisvesting, overhead, extra tijd voor kwaliteiten samenwerking school
- subsidiëren versus inkoop/aanbesteding

VOORSCHOOLSE ZORGSTRUCTUUR

Veel gemeenten zijn bezig met de juiste ondersteuning organiseren voor VE-peuters met een aanvullende ondersteuningsvraag. Vormen van aanvullende ondersteuning zijn:

- Ondersteuning voor het kind (zorg coördinator, jeugdhulp)
- Ondersteuning pm'er (training/coaching)
- Aanpassingen in de groepsstructuur (groeps grootte, groepssamenstelling)
- Ondersteuning buiten de VE-groep (plusgroep, dagbesteding/kinderdagcentrum)

In kleine groepjes is uitgewisseld hoe men dit zelf heeft georganiseerd. Uit een aantal reacties blijkt dat in een van de gemeentes een tweejarige pilot draait voor VVE+ voor peuters met extra zorg. Dit vindt plaats in een kleine groep met extra ondersteuning van een gedragswetenschapper. Verder is men bezig te starten met een BSO+ groep voor kinderen die beter gedijen in een kleinere groep. Indicering vindt plaats via het consultatiebureau en voor de BSO via gezin en jeugd. Er wordt vooral ingezet op preventie.

Een andere gemeente loopt er tegenaan hoe je een +groep organiseert en bekostigt. Er is een grote behoefte aan een +groep. Waar zet je deze groep neer en hoe zorg je dat deze bereikbaar is?

Een andere gemeente heeft een peuterleerplek+ opgezet samen met jeugdhulp. Geconstateerd wordt dat als de ondersteuningsvraag bekend is, de doorstroom naar jeugdhulp stagneert. Vanuit OCW wordt aangegeven dat wanneer er samenwerking is tussen jeugdhulp/onderwijs/gemeente, er mogelijkheden zijn binnen alle beperkingen.

IN DE ETALAGE

De gemeente Steenwijkerland heeft een samenwerking gestart met professionals in de hele keten. Er zijn een soort intervisie groepen, gericht op de relatie tussen kinderen en hun ouders en kinderen en pm'ers. Dit vindt plaats in kleine, steeds dezelfde groepen. Meer informatie is te vinden via de link [Home - Samen voor Ryan](#).

In de gemeente Hardenberg heeft een eerdere resultaatmeting met scholen en KOV instellingen opgeleverd dat 80% van de KOV's gegevens heeft aangeleverd en slechts 10% van de scholen. Daardoor hebben ze de resultaatmeting nu anders aangevlogen, niet vanuit cijfers maar vanuit de dialoog over het belang van VVE. Hier doen alle scholen aan mee en de eerste resultaten zijn bemoedigend. Er lijkt meer bewustzijn binnen het onderwijs te ontstaan over het belang van VVE. In februari 2024 worden de eerste resultaten bekend. Deze kunnen wellicht in de volgende Kenniskring worden gedeeld.

Vanuit de gemeente Assen wordt de peutermonitor aangedragen als handig instrument.

VE IN DE GASTOUDEROPVANG

Er komt verkenning vanuit OCW en SZW naar de mogelijkheden van VE in de gastouderopvang. OCW is benieuwd hoe gemeenten hier naar kijken. Gevraagd is of ze dit wenselijk en haalbaar vinden, en welke voorwaarden zouden moeten gelden. Aanvullende vragen waren:

- Groepsgrootte in 'reguliere' VE is 1:8, wat vinden gemeenten van het plan als de BKR voor gastouders 1:5 zou zijn?)
- Indien er zorgen zijn, welke zorgen zijn dit precies? En kunnen ze worden weggenomen, bijvoorbeeld door opleidingseisen te stellen of eisen m.b.t. de inrichting?

Een deel van de aanwezige gemeenten ziet kansen voor uitbreiding VE in de gastouderopvang. Dit heeft voornamelijk te maken met uitgestrekte plattelandsgemeenten waar de afstand tot VE groot kan zijn en er daardoor minder bereik is.

Andere gemeenten hebben twijfels en/of bezwaren. Zij vragen zich bijvoorbeeld af of de kwaliteitseisen geen belemmering zijn omdat niet alle gastouders mbo4 moeten hebben. Hierdoor raak je dan opvangplekken kwijt. Verder zal er training nodig zijn voor mensen die wel VVE willen gaan bieden. Een vraag die wordt gesteld is of dit ook meegenomen wordt in het toezicht.

AFRONDING

Verslag volgt zo snel mogelijk. Graag horen we ook welke onderwerpen jullie volgende keer willen behandelen.

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende bijeenkomst wordt gehouden op 26 maart 2024. Dit is een fysieke bijeenkomst van 10.00-12.00 in de Bonte Wever in Assen, met VE-aanbieders. De uitnodiging volgt te zijner tijd.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via e.ijedema@cedgroep.nl